

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«ИННОПОЛИС ШӘҺӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ ГРАЖДАННАРЫНЫҢ
КЫРЫК БИШЕНЧЕ ЖЫЕНЫ

Знче номерлы карар

2020 елның 26 ноябре, Иннополис шәһәре

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенең жирле үзидарә органнарында гражданнар мөрәжәгатьләрен карау һәм гражданнарны шәхси кабул итү тәртибе һәм вакытлары турындагы нигезләмәне раслау хақында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003нче елның бнчы октябрәнән 131-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә гражданнар мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006нчы елның 2нче маеннан 59-ФЗ Федераль закон, «Татарстан Республикасында гражданнар мөрәжәгатьләре турында» 2003нче елның 12нче маеннан 16-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә,

«Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге гражданнар жыены
КАРАП ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенең жирле үзидарә органнарында гражданнар мөрәжәгатьләрен карау һәм гражданнарны шәхси кабул итү тәртибе һәм вакытлары турында Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенең жирле үзидарә органнарына үз эшендә әлеге Нигезләмәгә таянып эш итәргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>), Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Интернет челтәрәндә Югары Ослан муниципаль районының мәгълүмат сайтында (<http://verhniy-uslon.tatarstan.ru/>), шулай ук Иннополис шәһәре мэриясе бинасында урнашкан махсус мәгълүмат стендында урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Рәислек итүче,
Иннополис шәһәре мэры

Р. Р. Шағалиев

-
«Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенең
XLV халык җыенының 2020нче елның
26нчы ноябрәннән 3нче номерлы карарына
Кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенең җирле үзидарә органнарында гражданның мөрәҗәгатьләрен карау һәм гражданның шәхси кабул итү тәртібе һәм вакытлары турында Нигезләмә

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенең җирле үзидарә органнарында гражданның мөрәҗәгатьләрен карау һәм гражданның шәхси кабул итү тәртібе һәм вакытлары турында өлеге нигезләмә (алга таба - Нигезләмә) нигезендә эшләнде:

«Россия Федерациясе гражданның мөрәҗәгатьләрен карау тәртібе турында» 2006нчы елның 2нче маеннан 59-ФЗ Федераль закон (алга таба-02.05.2006 ел, №59-ФЗ Федераль закон);

«Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 2010нчы елның 27нче июленнән 210-ФЗ Федераль закон;

«Персональ мәгълүматлар турында» 2006нчы елның 27нче июленнән 152-ФЗ Федераль закон;

«Коррупциягә каршы торы турында» 2008нче елның 25нче декабрәдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Татарстан Республикасында гражданның мөрәҗәгатьләрен карау тәртібе турында» 2003нче елның 12нче маеннан 16-ТРЗ Татарстан Республикасы законы;

«Татарстан Республикасында коррупциягә каршы торы турында» 2006нчы елның 4нче маендагы 34-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;

Гражданның мөрәҗәгать итү хокукларын яклауга юнәлдерелгән башка законнар, норматив һәм хокукый актлар.

Өлеге нигезләмә гражданның җирле үзидарә органнарына мөрәҗәгать итүгә конституциячел хокукларын гамәлгә ашыруны тәэмин итәргә һәм гражданның мөрәҗәгатьләрен карап тикшерү буенча эшне оештыруга - шөхәсенең хокукларын гамәлгә ашыру һәм саклауның мөһим чарасы, җирле үзидарә органнарының халык белән элемтәсен ныгытуга, җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү өчен кирәкле мөһим мәгълүмат чыганагын булдыруга юнәлдерелгән һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы гарантияләренең иң мөһим формаларынан берсе булып тора.

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Өлеге Нигезләмәнең гамәлдә булуы гражданның барлык мөрәҗәгатьләренә, федераль конституциячел законнарда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән тәртіптә каралырга тиешле мөрәҗәгатьләрдән тыш, кагыла.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар тарафыннан гражданныр мәрәжәгатьләрен карау тәртибе күрсәтелгән органнар, вазыйфаи затлар тарафыннан гражданнырның, шул исәптән юридик затларның мәрәжәгатьләрен карау белән бәйлә хокук мәнәсәбәтләренә, шулай ук гражданныр, гражданныр берләшмәләренә, шул исәптән юридик затларның гавами әһәмияткә ия функцияләрен гәмәлгә ашыручы юридик затларның, башка оешмалар һәм аларның вазыйфаи затларының мәрәжәгатьләрен карауга бәйлә хокук мәнәсәбәтләренә кагыла.

1.3. һәр гражданныр шәхсән яисә үз вәкиле аша мәрәжәгать итәргә, шулай ук индивидуаль һәм коллектив мәрәжәгатьләренә, шул исәптән юридик затларның мәрәжәгатьләрен дә кертеп, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенә жирле үзидарә органнарына, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына (алга таба - вазыйфаи затлар) жиберергә хокуклы.

1.4. Гражданныр ирекле рәвештә мәрәжәгать итү хокукын гәмәлгә ашыралар. Мәрәжәгать итү хокукын гәмәлгә ашыру башка затларның хокукларын һәм ирекләрен бозмаска тиеш.

1.5. Гражданнырның мәрәжәгатьләрен карау бушлай башкарыла.

1.6. Әлеге Нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр «Россия Федерациясе гражданныр мәрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006нчы елның 2нче маеннан 59-ФЗ Федераль законда билгеләнгән мәгънәләрдә кулланыла.

1.7. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенә жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар үз компетенциясе кысаларында гражданныр мәрәжәгатьләрен кабул итәргә, аларны «Россия Федерациясе гражданнырның мәрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006нчы елның 2нче маеннан 59-ФЗ Федераль закон һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда карарга, тиешле чаралар күрергә, мотивлаштырылган жаваплар бирергә тиеш.

2. Гражданныр мәрәжәгатьләрен карау эшен оештыру

2.1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлегенә жирле үзидарә органнары (алга таба - жирле үзидарә органнары) һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары (алга таба - вазыйфаи затлар) гражданныр мәрәжәгатьләрен карау буенча эшне оештырырга, мәрәжәгатьләренә объектив, һәрьяклы һәм үз вакытында карауны, вазыйфаи затлар тарафыннан гражданныр шәхсән кабул итүне тәэмин итәргә, гражданнырның мәрәжәгатьләренә асылы буенча карарлар кабул итәргә тиеш.

2.2. Гражданнар мөрәжәгатьләре буенча эш башкару эш башкаруның башка төрләрәннән аерым алып барыла.

2.3. Жирле үзидарә органнарына һәм вазыйфаи затларга язмача яки телдән, шәхси кабул итүдә бәян ителгән барлык мөрәжәгатьләр, шулай ук почта, телефон, телеграф яисә башка юл белән алынган мөрәжәгатьләр билгеләнгән тәртиптә теркәлә.

2.4. Язма мөрәжәгать жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка кәргәннән соң өч көн эчендә мәжбүри теркәлергә тиеш.

2.5. Жирле үзидарә органнары гражданнарның махсус төзелә торган структур бүлекчәләре яисә эшчәнлек тиешле нигезләмәләр белән билгеләнә торган махсус билгеләнгән затлар аша мөрәжәгатьләрен кабул итүне оештыралар.

3. Гражданнар мөрәжәгатьләре буенча эшләрнең ведомстволы булуы

3.1. Граждан язма мөрәжәгатьне мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләргә хәл итү компетенциясенә керә торган органга яисә вазыйфаи затка турыдан-туры жиберә.

3.2. Гражданнарның мөрәжәгатьләре жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар тарафыннан аларның компетенциясә нигезендә карала.

3.3. Әлеге жирле үзидарә органы яисә вазыйфаи зат компетенциясенә керми торган мәсьәләләргә үз эченә алган язма мөрәжәгать «Россия Федерациясә гражданнары мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006нчы елның 02нче маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11нче статьясындагы 4нче өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, мөрәжәгатьне жибергән гражданды хәбәр итеп, «Россия Федерациясә гражданнары мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006нчы елның 02нче маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11нче статьясындагы 4нче өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, мөрәжәгатьләргә яңадан адреслау турында тиешле органга яисә тиешле вазыйфаи затка теркәлгән көннән жиде көн эчендә жиберелә.

3.4. Язма мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләргә хәл итү берничә дәүләт органы, жирле үзидарә органнары яки вазыйфаи зат компетенциясенә керә икән, мөрәжәгатьнең күчәрмәсә теркәлгән көннән жиде көн эчендә тиешле дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына яисә тиешле вазыйфаи затларга жиберелә.

3.4. Шикаятне карау өчен дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка, карар һәм гамәлләренә (яки гамәл кылмауларына) шикаят белдерелә торган шикаят жиберү тыела.

3.5. 3.4нче пунктта каралган тьюга туры килгән очракта шикаятне карау өчен дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка жиберү мөмкин түгел, шикаят мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләргә хәл итү үз компетенцияләренә керә, гражданды аның тиешле карарларга яисә гамәл кылмавына) карата тиешле карарга шикаят бирү хокукын аңлатып, судка кире кайтарыла.

4. Мөрәжәгатьне караганда гражданның хокуклары

4.1. Жирле үзидарә органы яисә вазыйфаи зат тарафыннан мөрәжәгатьне караганда граждандан хокуклы:

1) мөрәжәгатьне карый торган затка дәлилләрне шәхсән бөян итәргә;

2) жирле үзидарә органының тиешле структур бүлекчәсендә яисә тиешле вазыйфаи заттан телдән (шул исәптән телефон аша) яки язма мөрәжәгатьне теркәү турында электрон формада, шулай ук аны карау сроклары турында мөгълүмат алырга;

3) мөрәжәгатьне кабул иткән органның вәкаләтле заты (вазыйфаи заты) тарафыннан икенче тапшырылган мөрәжәгатьнең датасын һәм номерын күрсәтеп, язма мөрәжәгатьне кабул итү факты таныклығына имза бирү юлы белән мөрәжәгатьне кабул итү турында таныклык;

4) өстәмә документлар һәм материаллар тапшырырга яки аларны соратып алу турында, шул исәптән электрон формада мөрәжәгать итәргә;

5) әгәр башка затларның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылмаса, мөрәжәгатьне карауга кагылышлы документлар һәм материаллар белән, әгәр күрсәтелгән документларда һәм материалларда федераль закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләр булмаса, бу башка затларның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылмаса, танышырга;

6) мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрнең асылы буенча язмача җавап алырга, 2006нчы елның 2нче маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11нче статьясында күрсәтелгән очрактан тыш, ә 2006нчы елның 2нче маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11нче статьясындагы 5.1нче өлешендә каралган очрактан тыш, аны бирү турындагы үтенеч белән мөрәжәгать итү нигезендә, жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка язма мөрәжәгатьне яңадан рәсмиләштерү турында хәбәрнамә, мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтенә керә торган жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка;

7) Россия Федерациясе законнары нигезендә административ һәм (яисә) суд тәртибендә мөрәжәгатьне карап тикшерүгә бәйле мөрәжәгать буенча кабул ителгән карарга яисә гамәлгә (гамәл кылмауга) шикаять белән мөрәжәгать итәргә;

8) мөрәжәгатьне карауны туктату турында гариза белән мөрәжәгать итәргә.

4.2. Граждандан жирле үзидарә органнына һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләрендә, туган телдә яисә Россия Федерациясе халыкларының үзләре белгән теләсә кайсы башка телендә вазыйфаи затларга мөрәжәгать итәргә хокуклы. Тәкъдимнәргә, гаризаларга, шикаятьләргә җаваплар мөрәжәгать итү телендә бирелә. Мөрәжәгать телендә җавап бирү мөмкин булмаган очракта, Татарстан Республикасының дәүләт телләре кулланыла.

5. Аның мөрәжәгатенә бәйле рәвештә гражданның куркынычсызлык гарантияләре

5.1. Гражданны жирле үзидарә органнына яисә вазыйфаи затка күрсәтелгән органдан яисә вазыйфаи зат эшчәнлегенә тәнкыйтенә бәйле рәвештә яки үз хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яисә башка затларның

хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен торгызу һәм яклау максатларында мөрәжәгать итү белән бәйле рәвештә эзәрлекләү тыела.

5.2. Мөрәжәгатьне караганда мөрәжәгатьтәге мәгълүматларны, шулай ук гражданның шәхси тормышына кагылышлы мәгълүматларны аның ризалыгыннан башка хәл итү рәхсәт ителми. Мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләргә хәл итү компетенциясенә керә торган дәүләт органына, җирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка язма мөрәжәгать җибәрү мөрәжәгатьтәге мәгълүматларны тарату булып тормый.

6. Язма мөрәжәгатькә таләпләр

6.1. Граждан үзенең язма мөрәжәгатендә мәҗбүри рәвештә җирле үзидарә органының язма мөрәжәгатен җибәрә торган атамасын яисә тиешле вазыйфаи затның фамилиясен, исемен, атасының исемен, шулай ук үз фамилиясен, исемен, атасының исемен (соңгысы - булган очракта), җавап җибәрелергә, мөрәжәгатьне яңадан рәсмиләштерү турында хәбәрнамәне җибәрергә тиешле почта адресын, тәкъдим, гаризаның яисә шикаятьнең асылын бәян итә, шәхси имзасын һәм датасын куя.

6.2. Кирәк булган очракта, үз дәлилләрен раслау өчен граждан язма мөрәжәгатькә документларны һәм материалларны яки аларның күчермәләрен кушып бирә.

6.3. Җирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка электрон документ рәвешендә кергән мөрәжәгать 2006нчы елның 2нче маеннан 59-ФЗ Федераль законда билгеләнгән тәртиптә каралырга тиеш. Мөрәжәгатьтә гражданин үз фамилиясен, исемен, атасының исемен (соңгысы - булган очракта), җавап, мөрәжәгатьне яңадан үзгәртү турында хәбәр җибәрелергә тиешле электрон почта адресын мәҗбүри рәвештә күрсәтә. Граждан мондый мөрәжәгатькә кирәкле документларны һәм материалларны электрон формада теркәргә хокуклы.

7. Мөрәжәгатьне карауга кабул итү мәҗбүрилеге

7.1. Җирле үзидарә органнарына яисә вазыйфаи затка аларның компетенциясе нигезендә кергән мөрәжәгать мәҗбүри каралырга тиеш.

7.2. Җирле үзидарә органы яисә вазыйфаи зат мөрәжәгатен кару кирәк булган очракта, аны карап тикшерүне урынга чыгып тәэмин итә ала.

8. Мөрәжәгатьне карау

8.1. Җирле үзидарә органы яисә вазыйфаи зат:

1) мөрәжәгатьне объектив, һәрьяклы һәм үз вакытында карауны, кирәк очракта - мөрәжәгать җибәргән граждан катнашында карауны тәэмин итә;

2) мөрәжәгатьне карау өчен кирәкле документларны һәм материалларны, шул исәптән электрон формада, башка дәүләт органнарында, җирле үзидарә органнарында һәм башка вазыйфаи затлардан, судлардан, сорау алу органнарыннан һәм алдан тикшерү органнарыннан тыш, соратып ала;

3) гражданның бозылган хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен торгызуга яисә яклауга юнәлдерелгән чаралар күрә;

4) мөрәжәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча, 2006нчы елның 2нче маеннан 59-ФЗ Федераль законның 11нче статьясында күрсәтелгән очрақлардан тыш, язмача җавап бирә;

5) граждандан аның мөрәжәгатен башка дәүләт органына, җирле үзидарә органына яисә башка вазыйфаи затка аларның компетенциясе нигезендә карау өчен җибәрү турында хәбәр итә.

8.2. Җирле үзидарә органы яисә вазыйфаи зат билгеләнгән тәртиптә дәүләт органы, җирле үзидарә органы яисә мөрәжәгатьне карый торган вазыйфаи зат запросы буенча 15 көн эчендә мөрәжәгатьне карау өчен кирәкле документларны һәм материалларны, дәүләт яисә федераль закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр булган документлардан һәм материаллардан тыш, һәм алар өчен бирүнең аерым тәртибе билгеләнгән.

8.3. Мөрәжәгатькә җавап җирле үзидарә органы җитәкчесе, вазыйфаи зат яки вәкаләтле зат тарафыннан имзалана.

8.4. Мөрәжәгатькә җавап җирле үзидарә органнарына яисә вазыйфаи затка электрон документ рәвешендә кәргән мөрәжәгатьтә күрсәтелгән электрон почта формасында һәм җирле үзидарә органнарына яисә вазыйфаи затка язмача мөрәжәгатьтә күрсәтелгән почта адресы буенча җибәрелә. Моннан тыш, җирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка билгесез затлар даирәсе мәнфәгатьләренә кагылышлы тәкъдим, гариза яки шикаять булган мөрәжәгать, аерым алганда, билгесез затлар даирәсенә карата чыгарылган суд карары шикаять белдерелә торган мөрәжәгатькә, шул исәптән суд карарына шикаять бирү тәртибен аңлатуга бәйлә рәвештә, җавап «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә җирле үзидарә органының рәсми сайтында 2006нчы елның 2нче маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11нчы статьясындагы 2нче өлеше таләпләрен үтәп урнаштырылырга мөмкин.

9. Язма мөрәжәгатьне карау сроклары

9.1. Җирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка аларның компетенциясе нигезендә кәргән язма мөрәжәгать язма мөрәжәгать теркәлгән көннән соң 30 көн эчендә карала.

9.2. Аерым очрақларда, шулай ук 2006нчы елның 2нче маендагы 59-ФЗ Федераль законның 10нчы статьясындагы 2нче өлешендә каралган запрос җибәргән очрақта, җирле үзидарә органы җитәкчесе, вазыйфаи зат яисә вәкаләтле зат мөрәжәгатьне карау срогын 30 көннән дә артмаган вакытка озайтырга хокуклы.

10. Гражданның шәхси кабул итү

10.1. Җирле үзидарә органнарында гражданның шәхсән кабул итү аларның җитәкчеләре һәм вәкаләтле затлар тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук

кабул итү өчен билгелэнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәғлүмат гражданның игътибарына җиткерелә.

Кабул итү өчен билгелэнгән көннәр һәм сәгатьләр, гражданның кабул итү өчен җаваплы вазыйфаи затларның контакт телефоннары турында мәғлүмат «Интернет» мәғлүмат-телекоммуникация челтәре аша гражданның игътибарына җиткерелә. Күрсәтелгән мәғлүмат шулай ук җирле үзидарә органнары биналарында һәркем керә ала торган урыннарда урнаштырыла.

10.2. Кабул итүгә язылган һәр гражданның шәхси кабул итү карточкасы (әлеге Нигезләмәнең кушымтасында билгелэнгән Форма) тугызыла, анда күрсәтелә:

- 1) фамилиясе, исеме һәм атасының исеме;
- 2) яшәү урыны адресы;
- 3) кабул итүне алып баручы вазыйфаи затның фамилиясе;
- 4) башка кирәкле белешмәләр.

10.3. Шәхси кабул итү вакытында гражданның шәхесен таныкларчы документ күрсәтә.

10.4. Телдән мөрәҗәгатьнең эчтәлегенә гражданның шәхси кабул итү карточкасына кертелә. Телдән мөрәҗәгатьтә баян ителгән фактлар һәм хәлләр күренеп торган һәм өстәмә тикшерү таләп итмәгән очракта, гражданның ризалыгы белән мөрәҗәгать итүгә җавап телдән шәхси кабул итү барышында бирелергә мөмкин, бу хакта гражданның шәхси кабул итү карточкасында язу эшләнә. Калган очракларда мөрәҗәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча язмача җавап бирелә.

10.5. Шәхси кабул итү барышында кабул ителгән язма мөрәҗәгать 2006нчы елның 2нче маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законда билгелэнгән тәртиптә теркәлергә һәм карап тикшерелергә тиеш.

10.6. Мөрәҗәгатьтә җирле үзидарә органы яисә вазыйфаи зат компетенциясенә керми торган мәсьәләләр булса, гражданның аңа кая һәм нинди тәртиптә мөрәҗәгать итәргә кирәклегенә турында аңлатма бирелә.

10.7. Шәхси кабул итү барышында гражданның, әгәр элек мөрәҗәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча җавап бирелгән булса, мөрәҗәгатьне алга таба караудан баш тартырга мөмкин.

10.8. Гражданның шәхси кабул итү өчен билгелэнгән көннәрдә һәм сәгатьләрдә җирле үзидарә органнарында беренче чираттагы шәхси кабул итү хокукына ия:

1) I, II төркем инвалидлар һәм (яки) аларның законлы вәкилләре (ата-аналарның берсе, уллыкта алуучылар, опекун яки попечитель);

2) Бөек Ватан сугышы ветераннары, Россия Федерациясе Геройлары, Советлар Союзы Геройлары, Дан орденының тулы кавалерлары, Социалистик Хезмәт Геройлары, Россия Федерациясе Хезмәт Герое, хәрби хәрәкәтләр ветераннары;

3) инвалид балалар, ятим балалар, ата-ана каравыннан мөхрүм калган балалар, ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясеннән мөхрүм калган балалар арасынан затлар, шулай ук аларның законлы вәкилләре, әгәр алар мондый балаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итүгә һәм яклауга бәйлә мәсьәләләр буенча мөрәҗәгать итсәләр;

4) Өч яшькө кадәрге балалар белән кабул итүгә килгән гражданныр.

10.9. Беренче чираттагы шәхси кабул итү хокукына бер үк вакытта берничә гражданны ия булса, күрсәтелгән гражданнырны кабул итү аларның шәхси кабул итүгә килү тәртибендә гамәлгә ашырыла.

10.10. Шәхси кабул итү вакытында гражданныр, әлеге Нигезләмәнең п. 10.8 пунктында күрсәтелгән, аларның беренче чиратта шәхси кабул итү хокукын рслаучы документны күрсәтә .

11. Мөрәжәгатьләрне карау тәртибенең үтәләшен контрольдә тоту

11.1. Жирле үзидарә органнырны һәм вазыйфаи затлар үз компетенциясе чикләрендә мөрәжәгатьләрне карау тәртибенең үтәләшен тикшереп торалар, килә торган мөрәжәгатьләрнең эчтәлеген анализлыйлар, гражданнырның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен бозу сәбәпләрен үз вакытында ачыклау һәм бетерү буенча чаралар күрә.

12. Гражданныр мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турындагы законнарны бозган өчен жаваплылык

12.1. «Россия Федерациясе гражданнырны мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006нчы елның 2нче маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законны, «Татарстан Республикасында гражданныр мөрәжәгатьләре турында» 2003нче елның 12нче маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнарында каралган жаваплылыкка ия.